

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه

عنوان

بررسی تاثیر اجرای برنامه باز توانی بر کیفیت زندگی، میزان امید و افسردگی بیماران
همودیالیزی

نگارش

شیرین محمدی کلاوه

استاد راهنما

دکتر طاهره طولابی

اساتید مشاور

سیده فاطمه قاسمی

دکتر خاطره عنبری

تابستان ۱۳۹۳

چکیده

مقدمه و هدف: همودیالیز منجر به تغییر در شیوه زندگی و وضعیت سلامت فرد می‌شود که نه تنها سلامت جسمی بلکه دیگر ابعاد سلامتی را نیز به مخاطره می‌اندازد که همه این عوامل کیفیت زندگی بیمار را تحت تاثیر قرار می‌دهد، لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین تاثیر باز توانی بر کیفیت زندگی، میزان امید و افسردگی بیماران تحت همودیالیز شهرستان جوانرود انجام شد.

مواد و روشها: این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی از نوع قبل و بعد است که به روش نمونه گیری غیر احتمالی براساس معیارهای ورود روی ۳۰ بیمار مراجعه کننده به مرکز همودیالیز بیمارستان حضرت رسول جوانرود در سال ۱۳۹۲ انجام شد. برنامه بازتوانی با مشارکت متخصصین رشته های پرستاری، فیزیوتراپی، روانشناسی بالینی به مدت ۸ هفته اجرا شد. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه های کیفیت زندگی فرانس و پاورس، شاخص امید هرث، افسردگی بک و مشخصات فردی بود. پس از بیان اهداف پژوهش برای بیماران و اخذ رضایت نامه کتبی آگاهانه، پرسشنامه ها توسط کمک پژوهشگر طی مصاحبه با بیمار تکمیل گردید. سپس بیماران در طی ۸ هفته تحت برنامه های فیزیوتراپی، روان درمانی و تغذیه درمانی و مراقبت از خود (۸ جلسه هر هفته یک جلسه) قرار گرفتند. بعد از برنامه بازتوانی مجددا پرسشنامه ها تکمیل گردید. سپس داده ها با استفاده از نرم افزار **spss20** و آزمونهای آمار توصیفی، تی زوجی، آنالیز واریانس یکطرفه، ویلکاکسون، کروسکال والیس، من ویتنی، آزمون دقیق فیشر و کای اسکوئر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: میانگین سنی بیماران $55/8 \pm 14/3$ سال، 60% مرد و $93/3\%$ متاهل بودند. 70% از بیماران بی سواد، $83/3\%$ بیکار و میانگین مدت زمان همودیالیز $3 \pm 2/4$ سال بود. میانگین نمره کیفیت زندگی بیماران بعد از انجام مداخله ($19/7 \pm 2/3$) افزایش معناداری نسبت به میانگین نمره قبل از مداخله ($15/2 \pm 1/1$) نشان داد ($P < 0/0001$). همچنین نمرات کیفیت زندگی تمامی بیماران قبل از مداخله بین ۱۹-۱۰ بود که در سطح متوسط یا نیمه مطلوب قرار داشتند، اما بعد از مداخله کیفیت زندگی 50% بیماران به سطح خوب ارتقاء یافت ($P < 0/0001$). رابطه آماری معناداری بین سطح کیفیت زندگی با وضعیت تاهل، میزان تحصیلات، اشتغال و مدت زمان همودیالیز دیده نشد. همچنین میانگین نمره میزان امید بیماران بعد از انجام مداخله ($38/4 \pm 3/3$) افزایش معناداری نسبت به میانگین نمره قبل از مداخله ($26/6 \pm 4/8$) نشان داد ($P < 0/0001$). همچنین در مقایسه شاخص افسردگی قبل و بعد از مداخله نتایج نشان داد که میانگین نمرات بیماران بعد از مداخله ($10/5 \pm 3/1$) نسبت به میانگین نمره قبل از مداخله ($36/4 \pm 10/9$) کاهش یافته است که نشان دهنده وضعیت بهتر بیماران از نظر افسردگی بعد از انجام مداخلات بازتوانی می-باشد ($P < 0/0001$).

بحث و نتیجه گیری: اجرای بازتوانی با بهبود کیفیت زندگی، افزایش امید و کاهش افسردگی بیماران همودیالیزی همراه است، پیشنهاد می گردد برنامه های بازتوانی با مشارکت متخصصین رشته های مختلف پرستاری، فیزیوتراپی و روانشناسی بالینی در مراکز همودیالیز اجرا گردد. همچنین در پژوهش های بعدی تاثیر برنامه های نوتوانی روی تعداد دفعات همودیالیز، شاخص های خونی، سلامت روانی و رضایتمندی بیماران با حجم نمونه بیشتر و در مدت زمان طولانی تر مورد مطالعه قرار گیرد.

واژه های کلیدی: بازتوانی، کیفیت زندگی، امید، افسردگی، همودیالیز، پرستاری، ایران